**Europaparlamentet**
2024-2029

**ANTAGNA TEXTER**

# P10_TA(2025)0156

## Rapporterna för 2023 och 2024 om Bosnien och Hercegovina

### Europaparlamentets resolution av den 9 juli 2025 om kommissionens rapporter för 2023 och 2024 om Bosnien och Hercegovina (2025/2018(INI))

*Europaparlamentet utfärdar denna resolution*

– med beaktande av det allmänna ramavtalet för fred i Bosnien och Hercegovina (*Daytonavtalet*), som paraferades i Dayton den 21 november 1995 och undertecknades i Paris den 14 december 1995,

– med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Bosnien och Hercegovina, å andra sidan[1], som trädde i kraft den 1 juni 2015,

– med beaktande av Bosnien och Hercegovinas ansökan om EU-medlemskap, som lämnades in den 15 februari 2016,

– med beaktande av kommissionens yttrande av den 29 maj 2019 om Bosnien och Hercegovinas ansökan om medlemskap i Europeiska unionen (COM(2019)0261),

– med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 15 december 2022 om att bevilja Bosnien och Hercegovina status som kandidatland,

– med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 22 mars 2024 om att inleda anslutningsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina,

---

1 EUT L 164, 30.6.2015, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III)[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1449 av den 14 maj 2024 om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan[2],

– med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Thessaloniki den 19–20 juni 2003,

– med beaktande av förklaringarna från toppmötena mellan EU och västra Balkan den 6 maj 2020, den 13 december 2023 och den 18 december 2024 i Bryssel,

– med beaktande av Berlinprocessen, som inleddes den 28 augusti 2014,

– med beaktande av rådets beslut (EU) 2021/1923 av den 4 november 2021 om en stödåtgärd inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten till stöd för kapacitetsuppbyggnad vid Bosnien och Hercegovinas försvarsmakt[3],

– med beaktande av rådets beslut (EU) 2022/2353 av den 1 december 2022 om en stödåtgärd inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten för förstärkning av kapaciteten hos Bosnien och Hercegovinas försvarsmakt[4],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 5 februari 2020 *Förbättra anslutningsprocessen – Ett trovärdigt EU-perspektiv för västra Balkan* (COM(2020)0057),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 6 oktober 2020 *En ekonomisk plan och en investeringsplan för västra Balkan* (COM(2020)0641),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 *2023 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik* (COM(2023)0690), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Bosnia and Herzegovina 2023 Report* (SWD(2023)0691),

---

1 EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
2 EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.
3 EUT L 391, 5.11.2021, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1923/oj.
4 EUT L 311, 2.12.2022, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2353/oj.

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 8 november 2023 *Ny tillväxtplan för västra Balkan* (COM(2023)0691),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 12 mars 2024 *Rapport om Bosnien och Hercegovinas framsteg – mars 2024* (COM(2024)0129),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 mars 2024 om reformer och politisk översyn inför utvidgningen (COM(2024)0146),

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 30 oktober 2024 *2024 års meddelande om EU:s utvidgningspolitik* (COM(2024)0690), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Bosnia and Herzegovina 2024 Report* (SWD(2024)0691),

– med beaktande av kommissionens översikt och landsbedömningar av den 31 maj 2023 och den 13 juni 2024 rörande Bosnien och Hercegovinas ekonomiska reformprogram,

– med beaktande av det femte mötet i stabiliserings- och associeringsrådet EU–Bosnien och Hercegovina den 19 juli 2023 och det sjunde mötet i stabiliserings- och associeringskommittén EU–Bosnien och Hercegovina den 19 september 2024,

– med beaktande av resultaten från det tredje, fjärde, femte och sjätte mötet i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén EU–Bosnien och Hercegovina, som hölls den 30–31 oktober 2023, den 13–14 mars 2024, den 30 oktober 2024 respektive den 12–13 mars 2025,

– med beaktande av expertrapporten av den 5 december 2019 om rättsstatliga problem i Bosnien och Hercegovina,

– med beaktande av Europeiska rådets politiska överenskommelse av den 12 juni 2022 om de principer som ska säkerställa ett fungerande Bosnien och Hercegovina som gör framsteg på vägen mot EU,

– med beaktande av den 63:e, 64:e, 65:e och 66:e rapporten från den höga representanten för genomförandet av fredsavtalet om Bosnien och Hercegovina (*den höga representanten*) till FN:s generalsekreterare av den 9 maj 2023, den 2 november 2023, den 15 maj 2024 respektive den 1 november 2024,

– med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 2757 (2024) av den 1 november 2024, där mandatet för Europeiska unionens militära operation i Bosnien och Hercegovina (Eufor) förlängdes till den 2 november 2025,

– med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution 78/282 av den 23 maj 2024, där den 11 juli utropades till internationella dagen för reflektion över och hågkomst av 1995 års folkmord i Srebrenica,

– med beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter, som ratificerades av Bosnien och Hercegovina den 6 mars 1992, och av dess tre fakultativa protokoll, det vill säga det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter, som ratificerades den 10 oktober 2003, det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi, som ratificerades den 4 september 2001, och det fakultativa protokollet om ett kommunikationsförfarande, som ratificerades den 19 oktober 2018,

– med beaktande av Unescos resolutioner om rätten till utbildning på modersmålet, Unescos konvention av den 17 oktober 2003 om tryggande av det immateriella kulturarvet samt Unescos konvention av den 20 oktober 2005 om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar,

– med beaktande av Bosnien och Hercegovinas författning,

– med beaktande av Bosnien och Hercegovinas ändrade vallag, som infördes av den höga representanten den 26 mars 2024,

– med beaktande av de besök som vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik Kaja Kallas och Natos generalsekreterare Mark Rutte gjorde i Bosnien och Hercegovina i mars och april 2025,

– med beaktande av det uttalande som Europeiska rådets ordförande António Costa riktade till de politiska ledarna i Bosnien och Hercegovina i april 2025,

– med beaktande av sin rekommendation av den 23 november 2022 till rådet, kommissionen och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om EU:s nya utvidgningsstrategi[1],

– med beaktande av sitt betänkande av den 17 januari 2024 *Den förebyggande diplomatins roll i hanteringen av frusna konflikter runt om i världen – missade möjligheter eller förändringar för framtiden?*[2],

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Bosnien och Hercegovina,

---

1 EUT C 167, 11.5.2023, s. 105.
2 EUT C, C/2024/5744, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5744/oj.

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A10-0108/2025), och av följande skäl:

A. Utvidgningen är ett av EU:s mest verkningsfulla utrikespolitiska instrument och en geostrategisk investering i fred, demokrati, stabilitet, säkerhet och välstånd i Europa, och den är fortsatt av avgörande betydelse, särskilt i ett läge med snabba och stora geopolitiska skiften och ökande konkurrens med auktoritära regimer.

B. Varje land bedöms utifrån egna meriter när det gäller uppfyllandet av Köpenhamnskriterierna, inbegripet full respekt för demokratin, rättsstatsprincipen och EU:s grundläggande värden, mänskliga rättigheter, minoriteters rättigheter samt mediers friheter.

C. EU är fortfarande den viktigaste politiska och ekonomiska partnern för länderna på västra Balkan. EU är likaså fortfarande Bosnien och Hercegovinas främsta handels- och investeringspartner, med merparten av landets utrikeshandelsflöden, och spelar en central roll i landets ekonomiska integration.

D. Bosnien och Hercegovina är ett kandidatland, och euroatlantisk integration är något som en klar majoritet av dess befolkning vill se, med hållbar fred, demokrati och välstånd som mål. År 2025 är det 30 år sedan ingåendet av Daytonavtalet, som fortfarande utgör grunden för Bosnien och Hercegovinas institutionella struktur, och som var tänkt som en garanti för jämlikhet mellan landets tre konstituerande folkgrupper.

E. Allmänhetens stöd är fortfarande bräckligt på grund av EU-fientliga narrativ som främjas av illiberala aktörer i och utanför regionen.

F. Daytonavtalet har trots sina brister främjat fred och efterföljande stabilisering i Bosnien och Hercegovina genom att man inrättat de viktiga institutioner som gjort det möjligt för landet att komma närmare en integrering i EU och Nato.

G. 30 år efter krigets slut är Bosnien och Hercegovina fortfarande dysfunktionellt, och landet befinner sig återigen i en djup politisk och säkerhetsrelaterad kris, med utbrytningsförsök och utbredd korruption.

H. EU stöder helhjärtat Bosnien och Hercegovinas territoriella integritet och suveränitet och kommer inte att acceptera några som helst försök till undergrävande. Enligt den strategiska kompassen är det särskilt angeläget att stödja Bosnien och Hercegovinas suveränitet, enhet och territoriella integritet, som en fråga om säkerhet och stabilitet.

I. Presidenten för entiteten Republika Srpska, Milorad Dodik, och politiker från alliansen av oberoende socialdemokrater (SNSD) har inlett författningsstridiga åtgärder för att upphäva statliga lagar i entiteten och har attackerat statens viktigaste institutioner, det vill säga den höga representantens kansli, författningsdomstolen och domstolsväsendet. Entiteten Republika Srpskas myndigheter deltog i den ”allserbiska samling” som ägde rum i Belgrad den 8 juni 2024 under parollen ”ett folk, en samling”. Samtidigt har en process för att skapa en ny EU-vänlig majoritet inletts.

J. Eufor Althea är ett uppdrag inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Det hjälper Bosnien och Hercegovina att upprätthålla en stabil och säker miljö i landet och stöder de väpnade styrkornas ansträngningar att anpassa sig till Natos standarder, samtidigt som det ska avskräcka från utländska hot.

K. Bosnien och Hercegovinas väg mot EU blir allt oftare ett mål för illvilliga utländska aktörer, särskilt Ryska federationen och Folkrepubliken Kina, som utnyttjar etniska splittringar och institutionell bräcklighet för att hindra reformer, undergräva den konstitutionella ordningen och urholka allmänhetens förtroende för EU. Ryska statskontrollerade medier, däribland Sputnik Serbien och RT Balkan, fortsätter att verka i Bosnien och Hercegovina, särskilt i entiteten Republika Srpska, och sprider desinformation och Kremlvänliga narrativ i strid med EU:s sanktioner mot ryska propagandakanaler.

L. Bosnien och Hercegovina är en multietnisk stat där olika religiösa och etniska grupper har levt i århundraden, vilket visar att folk med olika åskådningar kan samexistera i en miljö med tolerans och ömsesidig respekt. Den språkliga och kulturella mångfalden är en av EU:s grundläggande principer, som stadfästs i artiklarna 21 och 22 i stadgan om de grundläggande rättigheterna.

M. När det gäller 2022 års allmänna val konstaterade valobservatörsuppdraget från Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE/ODIHR) att valprocessen fortfarande var sårbar för extern inblandning, inbegripet missbruk av administrativa resurser och partisk mediebevakning under påverkan av utlandsstödda plattformar, och det efterlystes ökat skydd mot desinformation, transparens i kampanjfinansieringen och skyddsåtgärder för journalister och det civila samhället.

## *Engagemang för anslutning till EU*

1. Europaparlamentet bekräftar sitt stöd för Bosnien och Hercegovinas anslutning till EU genom en meritbaserad process med utgångspunkt i Köpenhamnskriterierna och på grundval av enhet, suveränitet, territoriell integritet och jämlikhet mellan landets medborgare.

2. Europaparlamentet välkomnar Europeiska rådets beslut att inleda anslutningsförhandlingar med Bosnien och Hercegovina mot bakgrund av den förändrade geopolitiska verkligheten i och med Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Parlamentet välkomnar också att flera viktiga lagar antogs före detta beslut, men beklagar att den positiva reformdynamiken har avstannat, och noterar det otillräckliga genomförandet och verkställandet av de antagna lagarna. Parlamentet beklagar att lagstiftningsprocessen har kantats av bristande transparens och begränsad tillgång för viktiga berörda parter. Parlamentet noterar att lagarna om gränskontroll och personuppgiftsskydd nyligen har antagits och efterlyser ett fullständigt genomförande av dem. Parlamentet efterlyser förberedelser för att fastställa den institutionella och finansiella grunden för denna utvidgning så att en hållbar EU-integration säkerställs.

3. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck Bosnien och Hercegovinas legitima politiska ledare på samtliga nivåer att vidta alla relevanta åtgärder i kommissionens rekommendation av den 12 oktober 2022 med full respekt för vederbörliga demokratiska, transparenta och inkluderande förfaranden inom de behöriga institutionerna – så att rådet kan anta förhandlingsramen när villkoren är uppfyllda – och att göra större ansträngningar att genomföra de 14 centrala prioriteringar som kommissionen fastställde 2019. Parlamentet uppmanar alla politiska aktörer att upprätthålla Bosnien och Hercegovinas enhet, suveränitet och territoriella integritet och avstå från all retorik och alla handlingar som skapar splittring, inbegripet separatistisk retorik och separatistiska handlingar, anstiftan till etnisk, religiös och rasrelaterad intolerans, förnekande av folkmord och andra krigsförbrytelser samt förhärligande av krigsförbrytelser och krigsförbrytare.

4. Europaparlamentet upprepar att Bosnien och Hercegovinas anslutningsprocess måste vara förankrad i fungerande demokratiska institutioner, rättsstaten, kampen mot korruption och organiserad brottslighet samt respekt för grundläggande rättigheter och icke-diskriminering för hela befolkningen, inbegripet konstituerande folkgrupper, oavsett etnisk eller religiös eller annan tillhörighet.

5. Europaparlamentet fördömer i starka ordalag att Milorad Dodik, entiteten Republika Srpskas president, samt partiet SNSD och entitetens församling gång på gång använder provocerande retorik och har antagit separatistisk lagstiftning och politik, och fördömer likaså firandet av den så kallade Republika Srpska-dagen och Republiken Serbiens nationaldag. Parlamentet betonar att sådana åtgärder undergräver Bosnien och Hercegovinas konstitutionella ordning, territoriella integritet och suveränitet, är oförenliga med landets EU-anslutningsprocess och urholkar Daytonavtalet.

6. Europaparlamentet uppmanar med kraft alla medlemsstater – och efterlyser enighet dem emellan – samt Europeiska utrikestjänsten och kommissionen att visa större beslutsamhet i hanteringen av dessa direkta hot mot den europeiska säkerheten, och upprepar sitt krav på riktade sanktioner mot alla destabiliserande aktörer, särskilt Milorad Dodik, och andra högt uppsatta tjänstemän i entiteten Republika Srpska och Serbien som politiskt och materiellt stöder separatistisk politik. Parlamentet uppmanar alla medlemsstater att se till att dessa sanktioner kan antas av rådet och att införa dem bilateralt eller i samförstånd med andra medlemsstater om de inte kan antas i rådet. Parlamentet fördömer den ungerska regeringens roll när det gäller att blockera sanktioner. Parlamentet stöder Natos generalsekreterare Mark Ruttes uttalande den 10 mars 2025 i Sarajevo och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik Kaja Kallas uttalande den 8 april i Sarajevo och manar till att säkra stabiliteten i landet. Parlamentet anser att högre EU-tjänstemän inte bör samarbeta med aktörer som undergräver Bosnien och Hercegovinas konstitutionella ordning, eftersom det kan skada EU:s trovärdighet när det gäller att stödja Bosnien och Hercegovinas statliga institutioner, och välkomnar de reseförbud som vissa medlemsstater har ålagt högt uppsatta personer i Republika Srpska.

7. Europaparlamentet noterar avgörandet i målet mot Milorad Dodik i Bosnien och Hercegovinas domstol den 26 februari 2025 och är djupt bekymrat över de ökande spänningar och tilltag som han sedan dess har gått i spetsen för, däribland exempellösa attacker mot Bosnien och Hercegovinas institutioner och hot mot oppositionen i Republika Srpska. Parlamentet beklagar djupt de ryska och serbiska myndigheternas stöd till sådan politik och uppmanar alla interna, regionala och internationella aktörer att respektera Bosnien och Hercegovinas suveränitet och territoriella integritet. Parlamentet uppmanar till internationell isolering av Milorad Dodik. Parlamentet fördömer att entiteten Republika Srpskas regering nyligen förklarade en högre ämbetsman vid Tysklands utrikesministerium *persona non grata*. Parlamentet noterar med oro att Interpol vägrade att utfärda ett rött meddelande med en internationell arresteringsorder och uppmanar Eufor att ge Bosnien och Hercegovinas myndigheter konkret stöd för att sätta stop för de fortsatta försöken att undergräva landets rättsliga och politiska stabilitet och för att visa att EU och Eufor är fast beslutna och i stånd att upprätthålla freden, rättsstaten och de rättsliga institutionernas integritet.

8. Europaparlamentet beklagar djupt att Milorad Dodiks politik och handlingar, inklusive frekventa blockeringar av organ och beslutsprocesser på statlig nivå samt urholkning av de institutioner i Bosnien och Hercegovina som är nödvändiga för det tekniska arbetet med att anpassa sig till EU:s regelverk, är en viktig bidragande orsak till landets problematiska väg mot EU-anslutning och en tydlig

överträdelse av den politiska överenskommelsen av den 12 juni 2022. Parlamentet välkomnar arbetet inom Bosnien och Hercegovinas behöriga institutioner och uppmanar dem att tillämpa vederbörliga förfaranden samt verkställa och genomföra alla beslut med full respekt för rättsstatsprincipen. Parlamentet uppmanar med kraft alla politiska aktörer, särskilt i entiteten Republika Srpska, att avvisa alla separatistiska handlingar som undergräver landets enhet, suveränitet, territoriella integritet och säkerhet. Parlamentet uppmanar eftertryckligen Republika Srpskas nationalförsamling att säkerställa att dess officiella kungörelseorgan återspeglar besluten från Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol om Republika Srpskas lagstiftning, som har konstaterats undergräva den konstitutionella ordningen och satts ur kraft.

9. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck kommissionen att i nära samarbete med medlemsstaterna och internationella partner, däribland den höga representantens kansli, OSSE och Europarådet, utvärdera lärdomarna från de senaste 15 åren av europeiskt engagemang i Bosnien och Hercegovina och kalibrera sin strategi i enlighet därmed, med förnyat fokus på konkreta framsteg och reformer som påskyndar landets EU-medlemskapsprocess, och därigenom bekräfta EU:s orubbliga åtagande att fullt ut integrera Bosnien och Hercegovina i unionen.

10. Europaparlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas formella fullständiga anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet de restriktiva åtgärderna med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och uppmanar med kraft till ett effektivt genomförande av dessa åtgärder. Parlamentet välkomnar även Bosnien och Hercegovinas fortsatta deltagande i EU:s krishanteringsuppdrag och krishanteringsinsatser. Parlamentet fördömer den proryska hållningen hos entiteten Republika Srpskas ledning och dess täta möten med Vladimir Putin och andra ryska företrädare. Parlamentet är djupt bekymrat över de säkerhetsrisker som dessa förbindelser utgör. Parlamentet uppmanar eftertryckligen EU att undersöka om entiteten Republika Srpska används som inkörsport för ryska underrättelseoperationer och hybridattacker mot EU:s medlemsstater. Parlamentet efterlyser stöd till Bosnien och Hercegovina i kampen mot desinformationskampanjer som härrör från Ryssland som ett led i en gemensam insats mot hybridhot. Parlamentet stöder helhjärtat Bosnien och Hercegovinas fortsatta strävan efter euroatlantisk integration och medlemskap i Nato och uppmanar alla politiska aktörer att vidta konkreta politiska åtgärder för att uppnå dessa mål.

11. Europaparlamentet upprepar sitt stöd för den höga representantens kansli och Eufor Althea när det gäller att övervaka genomförandet av Daytonavtalet i enlighet med deras mandat, som bygger på politisk neutralitet och full respekt för Bosnien och Hercegovinas författning, fram till dess att landet har fullföljt agendan med fem mål och två

villkor och den internationella tillsynen har avslutats. Parlamentet välkomnar förlängningen av Eufor Altheas mandat. Parlamentet beklagar att Bosnien och Hercegovina fortfarande är starkt beroende av mandatet för den höga representantens kansli – och Eufor Altheas närvaro – men erkänner och värdesätter det som en avgörande institution när det gäller att värna inte bara freden utan även själva landets funktion.

12. Europaparlamentet påminner om att Eufor Althea spelar en viktig roll för skyddet av Bosnien och Hercegovinas säkerhet, territoriella integritet, stabilitet, suveränitet och politiska oberoende, samtidigt som man säkerställer att lokala aktörer agerar i enlighet med dessa grundläggande principer såsom beskrivs i Daytonavtalet och FN:s säkerhetsråds resolutioner. Parlamentet uppmanar med kraft Eufor att otvetydigt kommunicera detta mandat till Bosnien och Hercegovinas befolkning som en förtroendeskapande åtgärd.

13. Europaparlamentet välkomnar vidare rådets beslut om en stödåtgärd inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten till ett värde av 10 miljoner euro till förmån för Bosnien och Hercegovinas försvarsmakt och samarbets- och utbildningsavtalet för 2023 mellan landets försvarsmakt och Eufor. Parlamentet uppmanar rådet och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att göra det möjligt för alla kvalificerade medlemsstater att delta i EU:s fredsbevarande uppdrag, såsom Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas myndigheter, Nato och Eufor Althea att inleda en reform av landets väpnade styrkor.

14. Europaparlamentet är fortsatt oroat över illvillig utländsk inblandning och desinformationskampanjer som genomförs av utländska aktörer, särskilt Ryssland och Kina, i Bosnien och Hercegovina samt över spridningen genom lokala medier och politiska strukturer, särskilt från entiteten Republika Srpskas sida. Parlamentet uttrycker djup oro över Kremls stöd för separatistisk retorik, försök att delegitimera statliga institutioner och inblandning i rättsliga frågor och val. Parlamentet uppmärksammar de nyligen gjorda ryska ansträngningarna i FN:s säkerhetsråd att försvara författningsstridiga åtgärder vidtagna av entiteten Republika Srpskas myndigheter.

15. Europaparlamentet efterlyser ytterligare åtgärder, bland annat anpassning av Bosnien och Hercegovinas lagstiftning till EU:s regelverk, och stöd från EU för att effektivt motverka illvillig utländsk inblandning och desinformationskampanjer. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och EU:s delegation i Bosnien och Hercegovina att göra mer för att uppmärksamma fördelarna med närmare integration och investera i kommunikationskampanjer för att bekämpa antidemokratiska narrativ och andra former av utländsk påverkan.

16. Europaparlamentet beklagar djupt att entiteten Republika Srpskas myndigheter deltog i den ”allserbiska samling” som ägde rum den 8 juni 2024 i Belgrad under parollen ”ett folk, en samling” och förkastar dess förklaring, där man undergräver suveräniteten för såväl Bosnien och Hercegovina som andra länder på västra Balkan och underlåter att främja goda grannförbindelser. Parlamentet fördömer den serbiska presidenten Aleksandar Vučićs inblandning i Bosnien och Hercegovinas angelägenheter, bland annat hans uttalade stöd för Milorad Dodiks olagliga handlingar och hans anordnande av den ryskstödda ”allserbiska samlingen”, som undergräver Bosnien och Hercegovinas suveränitet och territoriella integritet.

17. Europaparlamentet fördömer Irans ökade illvilliga inflytande i landet och på västra Balkan, vilket utgör ett säkerhetshot för EU och medlemsstaterna.

18. Europaparlamentet välkomnar att Bosnien och Hercegovina med förnyad kraft fortsätter att engagera sig i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén EU–Bosnien och Hercegovina, varvid landet genomför en av de 14 centrala prioriteringar som fastställts av kommissionen.

19. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck Bosnien och Hercegovinas myndigheter att reformera samordningsmekanismen för EU-frågor, som har visat sig vara ineffektiv och bristfällig när det gäller att lösa uppgifter som rör integrationen i EU. Parlamentet uppmanar myndigheterna att lägga fram ett nationellt program för antagande av EU:s regelverk i enlighet med kommissionens kommentarer och att säkerställa en samordnad anpassning till EU:s regelverk i hela landet. Parlamentet framhåller att det är nödvändigt att inrätta en operativ förhandlingsstruktur efter Europeiska rådets beslut att inleda anslutningsförhandlingar samt att tillsätta en förhandlingsgrupp och en chefsförhandlare med full befogenhet att redogöra för landets ståndpunkt.

***Demokratin och rättsstaten***

20. Europaparlamentet beklagar att politiska aktörer fortfarande inte har antagit de ändringar av författningen och vallagen som är nödvändiga för att anpassa dem till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och för att verkställa relevanta domar från Bosnien och Hercegovinas författningsdomstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i syfte att undanröja alla former av ojämlikhet och diskriminering i valprocessen och säkerställa icke-diskriminering, skydd av grundläggande rättigheter och jämlikhet för alla medborgare i Bosnien och Hercegovina, för att gå ”från Dayton till Bryssel”. Parlamentet upprepar att underlåtenheten att verkställa dessa domar är oförenlig med EU:s värden och Bosnien och

Hercegovinas integration i EU. Parlamentet betonar att alla författnings- och valreformer måste vara inkluderande, bygga på omfattande samråd med allmänheten, det civila samhället, oberoende experter och alla berörda parter i landet och ligga i linje med europeiska normer och principer. Parlamentet upprepar att ingen valreform får fördjupa eller befästa den etniska splittringen.

21. Europaparlamentet beklagar att Bosnien och Hercegovinas myndigheter inte har kunnat ena samhället eller skapa ett rättvist och funktionellt system i landet, utan snarare i hög grad har bidragit till att fördjupa splittringen. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att inleda en transparent och inkluderande reformprocess som möjliggör en hållbar omvandling av Daytonavtalet till en författning som ligger helt i linje med europeiska normer och principer, i syfte att säkerställa ett funktionellt, representativt och folkligt legitimt styrningssystem med möjlighet att utkräva ansvar, för att överbrygga den etnonationalistiska splittringen och uppnå hållbara framsteg på vägen mot EU.

22. Europaparlamentet noterar de ändringar av vallagen som den höga representanten gjorde i mars 2024 och som innebar att viktiga integritetsnormer och förtroendeskapande åtgärder infördes, i syfte att återställa väljarnas förtroende för den övergripande valprocessen. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas parlamentariska församling att snarast ta itu med alla kvarstående rekommendationer från OSSE/ODIHR, Venedigkommissionen och gruppen av stater mot korruption (Greco), särskilt i frågor som rör förvaltning av val, genomförande av röstning och rösträkning, kampanjer och kampanjfinansiering, uttryckligt förbud mot indirekta röstköp, tvistlösning i samband med val, motverkande av desinformation och utländsk inblandning, ökat skydd för journalister samt sanktioner mot missbruk av administrativa resurser.

23. Europaparlamentet välkomnar att lokalvalen den 6 oktober 2024 präglades av konkurrens och sköttes på ett effektivt sätt. Parlamentet beklagar att de hölls i en miljö där det saknades social och politisk sammanhållning.

24. Europaparlamentet fördömer skarpt att entiteten Republika Srpska agerar på ett sätt som undergräver Bosnien och Hercegovinas konstitutionella ordning och de statliga organens befogenheter samt obstruerar författningsdomstolens arbete. Parlamentet fördömer alla olagliga handlingar som strider mot den konstitutionella ramen samt uppmanar alla politiska aktörer i Bosnien och Hercegovina att hålla fast vid en proeuropeisk kurs.

25. Europaparlamentet noterar de begränsade framstegen i fråga om rättsliga reformer i Bosnien och Hercegovina, särskilt när det gäller domstolsväsendets oberoende, professionalism, effektivitet och

ansvarsskyldighet. Parlamentet efterlyser brådskande åtgärder för att påskynda reformerna på dessa områden, säkerställa fullständig anpassning till EU:s normer och stärka domstolsväsendets kapacitet att effektivt skipa rättvisa och upprätthålla rättsstaten.

26. Europaparlamentet är fortfarande mycket bekymrat över korruptionen, särskilt högnivåkorruptionen, i Bosnien och Hercegovina, som är ett strukturellt problem djupt rotat i landets mycket komplexa styrningssystem, och uppmanar eftertryckligen de berörda myndigheterna att inta en mer beslutsam, samordnad, transparent och proaktiv hållning i kampen mot den, bland annat genom att stärka lagstiftningen mot korruption i full överensstämmelse med internationella normer och rekommendationer och säkerställa ett effektivt genomförande av lagar, såsom de om förebyggande av intressekonflikter och skydd för visselblåsare. Parlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovina att på ett strukturerat sätt samarbeta och utbyta bästa praxis med medlemsstaterna. Parlamentet välkomnar strategin mot korruption 2024–2028 och antagandet av handlingsplanen för genomförandet av den samt de pågående internationella samarbetsinsatserna.

27. Europaparlamentet beklagar att lagarna om offentlig upphandling, intressekonflikter och det höga domarrådet fortfarande inte överensstämmer med europeiska normer, och uppmanar eftertryckligen till antagande av en ny lag om det höga domar- och åklagarrådet i enlighet med Venedigkommissionens rekommendationer. Parlamentet efterlyser en oberoende avdelning för redovisning av tillgångar inom det höga domar- och åklagarrådet och förespråkar en opartisk och effektiv lagföring av korruptionsfall på hög nivå.

28. Europaparlamentet framhåller behovet att stärka systemet för hantering av intressekonflikter bland personer med verkställande funktion på högsta nivå, särskilt genom att säkerställa att intresseförklaringar omfattas av regelbunden och innehållsmässig kontroll. Parlamentet understryker att alla personer med verkställande funktion på högsta nivå, oavsett om de har blivit valda eller utnämnda, bör omfattas av enhetliga redovisningskrav, och att alla sådana förklaringar systematiskt bör offentliggöras och vara lättillgängliga online, i öppenhetens och det offentliga ansvarets intresse.

29. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att intensifiera kampen mot organiserad brottslighet. Parlamentet är djupt oroat över de politiska, rättsliga och ekonomiska systemens sårbarhet för kriminell infiltration. Parlamentet lovordar Bosnien och Hercegovinas myndigheter för undertecknandet av ett samarbetsavtal om Eurojust den 24 oktober 2024 för att öka effektiviteten i utredningar och lagföring på områdena organiserad

brottslighet, terrorism, människohandel, it-brottslighet och annan brottslig verksamhet.

30. Europaparlamentet betonar att samarbetet med EU i kampen mot narkotikahandel måste förbättras. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att utse en kontaktperson inom ramen för sitt samarbete med Europeiska unionens narkotikabyrå (EUDA).

31. Europaparlamentet välkomnar den nya lagen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och uppmanar eftertryckligen Bosnien och Hercegovina att stärka åtgärderna på detta område, bland annat genom att anta de bestämmelser som krävs för att effektivt genomföra lagen, med särskilt fokus på effektiv efterlevandskontroll och övervakning. Parlamentet framhåller särskilt behovet att fullt ut anpassa lagstiftningen om bekämpning av terrorism till EU:s regelverk och internationell rätt. Parlamentet efterlyser strängare sanktioner för terroristbrott.

32. Europaparlamentet välkomnar antagandet av Bosnien och Hercegovinas lag om gränskontroll, som syftar till bättre överensstämmelse med europeiska normer, och vill se en fullständig anpassning till EU:s viseringspolitik som ett led i en kontrollerad migrationspolitik. Parlamentet betonar att Bosnien och Hercegovina måste upprätthålla säkerheten vid sina gränser och samarbeta med Frontex och grannländerna för att förhindra irreguljär migration och samtidigt säkerställa tillräcklig tillgång till asylförfaranden för dem som har rätt till internationellt skydd.

33. Europaparlamentet framhåller behovet att se till att utnämningen av högre polistjänstemän, särskilt inom gränspolisen och det statliga informations- och skyddsorganet, bygger på meriter och sker genom öppna, standardiserade och transparenta urvalsförfaranden.

34. Europaparlamentet påminner om behovet av en professionell och avpolitiserad offentlig förvaltning. Parlamentet välkomnar de åtgärder som vidtagits för att reformera den offentliga förvaltningen. Parlamentet efterlyser en minskning av den administrativa bördan i den offentliga förvaltningen. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas myndigheter att stärka de offentliga myndigheternas förmåga att tillmötesgå begäranden om information.

### *Grundläggande friheter och mänskliga rättigheter*

35. Europaparlamentet fördömer i starka ordalag diskriminering, våld och hatpropaganda mot alla minoriteter. Parlamentet uppmanar till effektiv lagföring av sådana fall. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att främja och säkra mänskliga rättigheter, icke-diskriminering och skydd för alla minoriteter. Parlamentet efterlyser bättre tillämpning av antidiskrimineringsmekanismer i Bosnien och Hercegovina, med särskilt fokus på att bekämpa

intolerans, hatpropaganda och alla former av ojämlikhet. Parlamentet uppmanar myndigheterna att förbättra tillgången till sociala tjänster, bostäder, utbildning och hälso- och sjukvård för alla minoriteter och sårbara grupper. Parlamentet betonar hur viktigt det är att värna alla minoriteters kultur- och språkyttringar i Bosnien och Hercegovina.

36. Europaparlamentet uttrycker djup oro över den kraftiga ökningen av våld – inklusive framväxande former av digitalt våld – mot kvinnor, barn, äldre och andra sårbara grupper, däribland hbtqi-personer. Parlamentet uppmanar med eftertryck Bosnien och Hercegovinas myndigheter att anpassa sin politik, lagstiftning och praxis för bekämpning av sexuellt och digitalt våld mot kvinnor och flickor till Europarådets normer, särskilt Istanbulkonventionen, tillämplig rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och EU:s regelverk. Parlamentet efterlyser riktat stöd till viktiga institutioner, utbildning av yrkespersoner i att ge våldsoffer effektivt stöd samt ökad medvetenhet hos allmänheten och institutionell kapacitet för att förebygga och bekämpa alla former av könsrelaterat våld. Parlamentet framhäver den viktiga roll som kvinnoorganisationer spelar när det gäller att nå ut till de mest sårbara. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att inrätta ett officiellt centraliserat system för insamling av uppgifter om kvinnomord. Parlamentet välkomnar att Federationen Bosnien och Hercegovinas regering den 9 april 2025 beslutade att inkludera kvinnomord i strafflagen, och uppmanar federationens parlament att snarast godkänna denna nya lag.

37. Europaparlamentet beklagar att det hittills har saknats finansiering och övervakning för handlingsplanen för jämställdhet 2023–2027. Parlamentet efterlyser ökat offentligt och politiskt deltagande av kvinnor i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet konstaterar att kvinnor från etniska minoriteter möter ytterligare hinder och diskriminering, särskilt vad gäller tillgång till tjänster.

38. Europaparlamentet fördömer entiteten Republika Srpskas antagande av lagändringar som innebär att könsidentitet inte längre är en skyddad egenskap och att skydd för barn med olika sexuell läggning och könsidentitet inte längre garanteras.

39. Europaparlamentet uppmanar berörda myndigheter i Bosnien och Hercegovina att utarbeta och anta en nationell handlingsplan för skydd av barnets rättigheter, vilket ännu kvarstår. Parlamentet betonar att fattigdom och social utestängning påverkar en stor andel barn i landet, särskilt barn från sårbara grupper, däribland romska barn, barn med funktionsnedsättning, barn i konflikt med lagen och barn på flykt. Parlamentet påminner om att Bosnien och Hercegovina måste stå fast vid sina internationella åtaganden, så att inget barn lämnas utanför.

40. Europaparlamentet framhåller vikten av inkluderande utbildning av god kvalitet, inbegripet rätten till utbildning på modersmålet, och bland annat vikten av att systematiskt ändra splittrande läroplaner som i hög grad hämmar den interna rörligheten och begränsar förmågan till kritiskt tänkande. Parlamentet upprepar att segregeringen i systemet med ”två skolor under ett tak” måste upphöra, eftersom den hämmar social sammanhållning och lika möjligheter, och betonar behovet att främja försoning och integration och skydda alla nationella folkgruppers, inklusive minoriteters, rätt till sin kultur, sitt språk och sin identitet. Parlamentet efterlyser en gemensam läroplan för historieböcker som bygger på fakta om kriget som fastställts i domstol, som ett sätt att undvika historierevisionism, och uppmuntrar EU att stödja detta initiativ.

41. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas institutioner, i enlighet med rekommendationerna från ombudsmannen för mänskliga rättigheter i Bosnien och Hercegovina, att anta lagstiftning för att säkerställa en effektiv och jämlik användning av alla dess tre officiella språk, nämligen kroatiska, bosniska och serbiska, samt både det latinska och kyrilliska skriftsystemet, i extern kommunikation med medborgarna. Parlamentet betonar att kränkningen av rätten till lika användning av språk och skriftsystem strider mot Bosnien och Hercegovinas konstitution, artikel 2 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och artikel 14 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

42. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att garantera mötes-, förenings- och yttrandefriheten och att därmed låta det civila samhället delta i det politiska beslutsfattandet. Parlamentet uppmanar myndigheterna att säkerställa meningsfulla, systematiska och inkluderande offentliga samrådsförfaranden. Parlamentet fördömer entiteten Republika Srpskas återinförande av en lag om så kallade utländska agenter efter rysk modell och uppmanar med kraft myndigheterna att upphäva den. Parlamentet fördömer att entiteten Republika Srpskas myndigheter använder lagar om straffrättsligt förtal som ett verktyg för att kväva yttrandefriheten samt uppmanar dem att återigen begränsa förtal till det civilrättsliga området, för att förhindra att förtal missbrukas som ett sätt att begränsa yttrandefriheten. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra upphävandet av dessa lagar till ett strikt villkor.

43. Europaparlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovinas ministerråd att anta strategin för utveckling av en gynnsam miljö för det civila samhället, med tydligt fokus på att förbättra den rättsliga ramen och säkerställa mer omfattande och transparent finansiering för det civila samhällets organisationer. Parlamentet efterlyser

starkare skydd för människorättsförsvarare, inbegripet kvinnliga aktivister, journalister och icke-statliga organisationer, i Bosnien och Hercegovina.

44. Europaparlamentet framhåller den avgörande betydelsen av oberoende medier och respekt för yttrandefrihetsnormerna. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att säkerställa finansiell bärkraft – med tonvikt på den akuta finansiella krisen för det nationella public service-företaget BHRT – och politiskt oberoende för radio och tv i allmänhetens tjänst och för landets tillsynsorgan för kommunikation. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att anta lagstiftning om insyn i medieägandet och offentlig finansiering av medier. Parlamentet uppmanar eftertryckligen staten att påskynda antagandet av lagen om elektronisk kommunikation, i enlighet med förordningen om digitala tjänster[1] och EU:s nya mediefrihetsförordning[2]. Parlamentet vill att mångfald i offentliga medier, inbegripet lika representation av alla minoriteter, säkerställs i hela Bosnien och Hercegovina. Parlamentet noterar att nämnden för radio och tv i allmänhetens tjänst i Federationen Bosnien och Hercegovina utsetts efter tolv års blockering och uppmanar den att säkerställa opartisk och objektiv information.

45. Europaparlamentet är mycket oroat över den ryska propagandan i entiteten Republika Srpskas radio och tv i allmänhetens tjänst och beklagar djupt att kanalen RT (tidigare Russia Today) sänds i strid med EU:s sanktioner.

46. Europaparlamentet fördömer de politiska påtryckningarna, angreppen, skrämselhandlingarna, hoten, de förnedrande kommentarerna och munkavleprocesserna mot journalister och mediearbetare, särskilt från högt uppsatta politiker eller deras ombudsorganisationer och från aktörer som allierat sig med främmande makt. Parlamentet beklagar bristen på framsteg när det gäller att garantera yttrandefriheten och att ändra straffrätten för att stärka skyddet av journalister mot hot och angrepp, i linje med EU:s krav, och uppmanar myndigheterna att anta lagar som effektivt skyddar journalister, icke-statliga organisationer, människorättsförsvarare, miljöaktivister och andra berörda parter mot munkavleprocesser. Parlamentet betonar hur viktigt det är att

---

1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

säkerställa lämplig rättslig uppföljning i fall av hot och våld mot journalister.

47. Europaparlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att säkerställa relevanta lagar om allmänna mänskliga rättigheter med effektiv efterlevnadskontroll. Parlamentet uppmanar med eftertryck Bosnien och Hercegovina att lagföra diskrimineringsbrott.

48. Europaparlamentet erinrar om behovet av en solidarisk och rättvis migrations- och asylförvaltning där upprätthållande av mänskliga rättigheter kombineras med effektiv gränskontroll. Parlamentet uppmanar EU att hjälpa Bosnien och Hercegovina att ta fullt ansvar för förvaltningen av mottagningscentrumen, som ofta finns utmed EU:s gränser, för att säkerställa tillräckliga mottagningsvillkor och tillgång till effektiva och genomförbara asylförfaranden i full överensstämmelse med internationell rätt och mänskliga rättigheter. Parlamentet är bekymrat över rapporterna om otillräckliga mottagningsvillkor i det EU-finansierade mottagningscentrumet i Lipa. Parlamentet betonar behovet att öka transparensen och den demokratiska granskningen i fråga om fördelningen och användningen av EU-medel på migrationsområdet. Parlamentet välkomnar Bosnien och Hercegovinas uppgraderade statusavtal med Frontex och önskar se ett snabbt undertecknande. Parlamentet påminner om att alla eventuella avtal med denna byrå bör vara i full överensstämmelse med grundläggande rättigheter och internationella normer. Parlamentet uppmanar eftertryckligen Bosnien och Hercegovina att intensifiera sina insatser mot gränsöverskridande brottslighet, särskilt människohandel.

***Försoning, regionalt samarbete och goda grannförbindelser***

49. Europaparlamentet erinrar om att goda grannförbindelser och regionalt samarbete är väsentliga inslag i EU:s utvidgningsprocess.

50. Europaparlamentet framhåller vikten av försoning i Bosnien och Hercegovina och uppmanar med eftertryck alla myndigheter att aktivt främja och garantera tillgång till sanning, rättvisa och inkluderande prövning, varvid det även är viktigt att anta en lag på statlig nivå med minimirättigheter för krigsoffer i hela landet och att främja en minneskultur med fokus på kvinnor. Parlamentet konstaterar att ansvarsskyldighet, ömsesidig respekt mellan individer och grupper och främjande av ömsesidig förståelse, särskilt bland ungdomar, kan ha positiv inverkan på vägen mot försoning. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovinas myndigheter att anta en nationell strategi för övergångsrättvisa. Parlamentet vill se ytterligare insatser när det gäller försvunna personer. Parlamentet uppmanar eftertryckligen kommissionen att göra mer för att främja, stödja och underlätta försoningsprocessen i Bosnien och Hercegovina.

51. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas myndigheter att påskynda lagföringen av krigsförbrytelser i enlighet med den reviderade statliga strategin för lagföring av krigsförbrytelser. Parlamentet framhåller vikten av fördjupat regionalt samarbete genom utlämning av misstänkta såväl som samarbete mellan rättsliga myndigheter och utbyte i alla relevanta formella hänseenden där lagföring är syftet. Parlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovinas myndigheter att anpassa sin lagstiftning för att säkerställa att alla som fallit offer för krigsförbrytelser har lika tillgång till rättigheter och skydd.

52. Europaparlamentet tar fasta på den oerhört viktiga roll som internationella kommissionen för försvunna personer (ICMP, International Commission on Missing Persons) spelar genom att bland annat säkerställa den institutionella kapaciteten, stödja familjerna och förse domstolarna med bevis. Parlamentet uppmanar eftertryckligen EU att säkerställa att ICMP har tillgång till tillräckligt med finansiering för att kunna fortsätta sin verksamhet.

53. Europaparlamentet begär återigen att det genomförs fler åtgärder och konkreta program för flyktingars och internflyktingars hållbara återvändande och tillgång till hälso- och sjukvård, sysselsättning, social trygghet och utbildning, liksom att alla deras rättigheter till ersättning för egendom som inte kan återbördas respekteras fullt ut.

54. Europaparlamentet beklagar djupt alla former av historierevisionism, förnekande av folkmord, irredentism, förhärligande av krigsförbrytelser och krigsförbrytare samt bestridande av fakta eller internationella och nationella domstolars oavhängighet och opartiskhet, särskilt från politiska ledares sida.

55. Europaparlamentet är oroat över antagandet av förklaringen om skydd av nationella och politiska rättigheter och det serbiska folkets gemensamma framtid, som strider mot flera aspekter av Daytonavtalet och undergräver Bosnien och Hercegovinas suveränitet, territoriella integritet och enhet. Parlamentet noterar att föreställningarna om Srpski Svet är oförenliga med strävan att ansluta sig till EU. Parlamentet uppmanar Serbien att på ett konstruktivt sätt engagera sig för Bosnien och Hercegovinas stabilitet och territoriella integritet och aktivt stötta landets anslutningsprocess.

56. Europaparlamentet framhåller vikten av förebyggande diplomati i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten att stärka personalens kompetensutveckling för att förbättra EU:s förståelse av de lokala historiska, kulturella och religiösa sammanhangen, vilket betonas i det betänkande om den förebyggande diplomatins roll som Europaparlamentet antog i januari 2024.

57. Europaparlamentet välkomnar FN:s generalförsamlings beslut att utropa den 11 juli till internationella dagen för reflektion över och hågkomst av 1995 års folkmord i Srebrenica. Parlamentet uppmanar myndigheterna att säkerställa säkerheten vid minnescentrumet Srebrenica-Potočari. Parlamentet understryker att minnescentrumet tvingats stänga tillfälligt på grund av säkerhetsproblem.

58. Europaparlamentet betonar att regionalt samarbete via den gemensamma regionala marknaden är gynnsamt för främjandet av ekonomisk tillväxt. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att snabbt ratificera alla regionala rörlighetsavtal inom ramen för Berlinprocessen och att ytterligare stärka det ekonomiska samarbetet genom denna marknad, i enlighet med målen för EU:s utvidgning.

***Socioekonomiska reformer***

59. Europaparlamentet välkomnar tillväxtplanen för västra Balkan, som innefattar faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan, med en vägledande tilldelning på över 1 miljard euro till Bosnien och Hercegovina. Parlamentet välkomnar att Bosnien och Hercegovinas ministerråd har antagit ett utkast till reformagenda. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas behöriga myndigheter att säkerställa ett snabbt antagande av landets reformagenda utan ytterligare dröjsmål för att undvika att de tilldelade medlen fördelas mellan de andra länderna på västra Balkan samt att inrätta en robust mekanism för transparent, inkluderande och snabb övervakning av genomförandet. Parlamentet framhåller behovet att prioritera viktiga områden såsom offentlig förvaltning, rättsstaten, korruptionsbekämpning, utfasning av fossila bränslen, digitalisering, konnektivitet och utveckling av humankapital och samtidigt ta sig an sociala utmaningar. Parlamentet menar att man genom att tillvarata möjligheterna i tillväxtplanen skulle stärka Bosnien och Hercegovinas ekonomi. Parlamentet uppmanar kommissionen att utforska sätt att samarbeta med villiga och engagerade regionala myndigheter och att därmed utnyttja faciliteten för reformer och tillväxt på ett flexiblare sätt.

60. Europaparlamentet påminner om att EU:s finansiering av projekt i entiteten Republika Srpska bör förbli fryst fram till dess att det sker en vändning av den demokratiska tillbakagången i entiteten och en fullständig anpassning till den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

61. Europaparlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovina att på bästa sätt använda allt ekonomiskt stöd från EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att tillhandahålla ekonomiskt och tekniskt stöd för Bosnien och Hercegovinas integration i EU på grundval av tydligt fastställda villkor och noggrann övervakning av utgifter och resultat, i enlighet med EU:s mål för effektiv och

ansvarsfull budgetförvaltning. Parlamentet anser att EU-medlen bör stödja landets demokratiska reformer på ett bättre sätt. Parlamentet förordar i detta sammanhang att relevant EU-finansiering planeras om så att mer medel går till tekniskt bistånd när det gäller utnyttjande av medel, till reformer av domstolsväsendet och till åtgärder mot korruption. Parlamentet uppmanar även EU och länderna på västra Balkan att upprätta en ram för ett givande samarbete med Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) för att säkerställa att Eppo effektivt kan utöva sina befogenheter i anslutningsländerna. Parlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovina att skyndsamt ingå bilaterala samarbetsavtal med Eppo.

62. Europaparlamentet beklagar att hållbara förbättringar och framsteg på detta område också hindras av styrningsstrukturen och bristen på landsomfattande strategier på alla områden och alla nivåer. Parlamentet efterlyser en snabb utnämning av en IPA III-samordnare och ett bättre utnyttjande av IPA III-medel i Bosnien och Hercegovina, även på lokal och regional nivå. Parlamentet efterlyser även en förstärkning av de lokala och regionala myndigheternas kapacitet att genomföra socioekonomiska reformer och förvalta projekt som medfinansieras av EU, i syfte att öka utnyttjandet och minska den regionala ojämlikheten.

63. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck Bosnien och Hercegovina att prioritera åtgärder som syftar till att förbättra konkurrenskraften och företagsklimatet och samtidigt förbättra den ekonomiska och sociala sammanhållningen, inbegripet framstegen i fråga om den europeiska pelaren för sociala rättigheter, stärka den ekonomiska diversifieringen, främja den digitala och den gröna omställningen, ta itu med den informella ekonomin och bekämpa arbetslösheten.

64. Europaparlamentet uttrycker oro över de ytterst negativa demokratiska tendenserna i landet, som framför allt beror på det stora antalet ungdomar som lämnar landet, och betonar hur viktigt det är att skyndsamt vidta ytterligare åtgärder för att ta itu med denna utmaning. Parlamentet efterlyser ett fokus på ungdomar som drivkraft för landets integration i EU. Parlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att slutföra och anta ungdomsgarantin för att förbättra ungdomars tillgång till sysselsättning, utbildning och lärlingsutbildning, få bukt med den höga ungdomsarbetslösheten och kompetensglappen samt främja social inkludering.

65. Europaparlamentet uppmuntrar EU:s institutioner att samarbeta med det civila samhället och experter för att utveckla sätt att göra tjänster för hälsa och socialt skydd flexibla och överförbara, för att säkerställa jämlikhet och rörlighet inom Bosnien och Hercegovina.

66. Europaparlamentet välkomnar uppmaningarna till en snabb integrering av hela västra Balkan i EU:s digitala inre marknad före det faktiska EU-medlemskapet, vilket i hög grad skulle gynna skapandet av en säker digital miljö.

***Energi, miljö, biologisk mångfald, hållbar utveckling och konnektivitet***

67. Europaparlamentet uppmuntrar Bosnien och Hercegovina att påskynda diversifieringen av energikällorna, särskilt när det gäller att få slut på beroendet av gas från Ryssland. Parlamentet uppmanar med kraft Bosnien och Hercegovina att öka energitryggheten och energieffektiviteten genom att stärka sina elöverförings- och eldistributionsnät, ansluta sig till den europeiska marknaden och ställa om till förnybar energi, särskilt sol- och vindkraft, samtidigt som meningsfulla offentliga samråd och effektiva miljöskyddsåtgärder säkerställs.

68. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck Bosnien och Hercegovina att anta sin sedan länge efterlysta nationella energi- och klimatplan och genomföra landsomfattande miljöskyddsstrategier, bland annat genom att rättsligt skydda sina föreslagna Emerald-områden, förbättra ändamålsenligheten hos sitt Emerald-nätverk och säkerställa ett fullständigt genomförande av habitatdirektivet[1], fågeldirektivet[2] och vattenramdirektivet[3], samtidigt som miljöinvesteringarnas kvalitet och transparens förbättras. Parlamentet upprepar att det krävs ett effektivt skydd och förbättringar av luft- och vattenkvaliteten samt effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner vid överträdelser av miljölagstiftningen. Parlamentet noterar att framstegen i fråga om miljö- och klimatskydd samt anpassning till EU:s normer fortfarande är få, och uppmanar därför eftertryckligen Bosnien och Hercegovinas myndigheter att säkerställa bättre anpassning till EU:s normer och politiska mål för klimatskydd och energi i linje med 2020 års gröna agenda och Parisavtalet.

69. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovinas myndigheter att minska de gränsöverskridande luftföroreningarna, särskilt de från oljeraffinaderiet Bosanski Brod. Parlamentet

---

1 Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EUT L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

2 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

3 Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EUT L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

påminner om att Bosnien och Hercegovina har undertecknat konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbo, 1991) och är bunden av skyldigheterna i den.

70. Europaparlamentet understryker behovet att förbättra de omfattande strategiska miljöbedömningar som görs på förhand med hjälp av ett meningsfullt deltagande av lokalsamhällena, det civila samhällets organisationer och oberoende experter. Parlamentet betonar att det är nödvändigt att öka transparensen i förfarandena för infrastrukturprojekt inom miljökänsliga sektorer. Parlamentet framhåller vikten av att öka miljöintegreringen i olika sektorpolitiska områden.

71. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen landet att vidta åtgärder för att skydda flodernas biologiska mångfald och ekologiska integritet i linje med Esbokonventionen.

72. Europaparlamentet uttrycker djup oro över gruvdriftens skadliga inverkan på miljön och folkhälsan i Bosnien och Hercegovina, vilket även gäller den gruvdrift som bedrivs av utländska företag. Parlamentet uppmanar alla gruvföretag som är verksamma i Bosnien och Hercegovina att fullt ut följa nationell lagstiftning och att sätta miljöskydd och folkhälsa i förgrunden för sin verksamhet.

73. Europaparlamentet betonar att Federationen Bosnien och Hercegovina snarast måste anta en rättvis, modern och sakkunnigstyrd skogslag. Parlamentet efterlyser även starkare skydd av skogar och floder genom bättre tillsyn i form av inspektioner och inrättandet av en strikt rättslig ram i enlighet med miljö- och systemnormer. Parlamentet vill att man upphäver den bestämmelse i den tillämpliga lagstiftningen i Federationen Bosnien och Hercegovina som tillåter utsläpp av spillvatten i floder med minimal tillsyn, eftersom den utgör ett betydande hot mot folkhälsan och miljön.

74. Europaparlamentet uppmanar Bosnien och Hercegovina att snarast slutföra och anta den rättsliga klassificeringen av Livanjsko Polje som ett skyddat landskap i kategori V och att säkerställa lämplig övervakning.

75. Europaparlamentet förklarar sig solidariskt med Bosnien och Hercegovina och alla som drabbades av de förödande översvämningarna och jordskreden den 3–4 oktober 2024. Parlamentet uppmanar Federationen Bosnien och Hercegovinas myndigheter att öka stödet till de drabbade och säkerställa att eventuella brister i efterlevnadskontrollen och skogsförvaltningen som kan ha förvärrat katastrofen avhjälps.

°

° °

76. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, rådet, kommissionen, Bosnien och Hercegovinas presidentråd, ministerråd och parlamentariska församling, regeringarna och parlamenten i Federationen Bosnien och Hercegovina, Republika Srpska och distriktet Brčko samt den höga representantens kansli.